

Έζρα Πάουντ: Όμηρος ή Βιργίλιος;

ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Νέκυια

<https://epopteia.gr/70/ezra-paount-omiros-i-virgilios/>

Από το *ABC of Reading*

Πριν χρόνια με ρώτησε ένας μουσικός: «Μα δεν μπορείς να τη βρεις κάπου συγκεντρωμένη [εννοούσε όλη την ποίηση] όπως στον Μπαχ τη μουσική;»

Όχι, δεν μπορείς. Πιστεύω ότι αν κάποιος μάθει ελληνικά, μπορεί να βρει σχεδόν «όλη την ποίηση» στον Όμηρο.

Δεν έχει τύχει να διαβάσω μισή σελίδα Όμηρο χωρίς να ανακαλύψω μια μελωδική επινόηση, και εννοώ μελωδική επινόηση που δεν ήξερα ήδη. Αντίθετα, έχω βρει στον Όμηρο τον φανταστικό θεατή, γνώρισμα που το 1918 πίστευα ακόμα ότι ήταν ίδιον του Χένρυ Τζέιμς (Henry James).

Λέει ο Όμηρος: «ο έμπειρος στρατιώτης θα το είχε παρατηρήσει». Η λογοτεχνική του δεινότητα είναι τόση που ένας γιατρός έγραψε βιβλίο για να αποδείξει ότι ο Όμηρος πρέπει να ήταν στρατιωτικός γιατρός. (Όποτε περιγράφει χτυπήματα και τα αποτελέσματά τους, λέγεται ότι τα τραύματα είναι ακριβή, κι ότι η περιγραφή τους ταιριάζει σε έκθεση ιατροδικαστή.)

Ένας άλλος Γάλλος φιλόλογος έχει αποδείξει, λίγο-πολύ, ότι η γεωγραφία της Οδύσσειας είναι σωστή· όχι όπως θα την έβρισκε κανείς σ' ένα βιβλίο γεωγραφίας ή σ' ένα χάρτη, αλλά όπως θα εμφανιζόταν σ' έναν περίπλου δηλαδή όπως τη βλέπει ο ναυτικός που παραπλέει τις ακτές.

Οι ειδήσεις στην Οδύσσεια είναι ακόμα ειδήσεις. Ο Οδυσσέας εξακολουθεί να είναι «πολύ ανθρώπινος» κι όχι πουκάμισο παραγεμισμένο ή όμορφη φιγούρα βγαλμένη από ταπισερί. Είναι πολύ δύσκολο να περιγράψουμε ορισμένα στοιχεία των ομηρικών

συνομιλιών, την ειρωνεία κ.λπ., χωρίς νεολογισμούς τους οποίους οι εκδότες με παρότρυναν να αποφύγω. Η μοναδική ευανάγνωστη μετάφραση των ομηρικών συζητήσεων που έχω υπόψη είναι του Amadis Jamyn, *secretaire et lecteur ordinaire du Roy*, γραμματέα και τακτικού αναγνώστη του Βασιλέως (εν προκειμένω του Ερρίκου Γ' της Γαλλίας). Μνημονεύει τον Οδυσσέα ως «ce ruse personnage», αυτός ο πανούργος άνθρωπος.

Δεν γίνεται να βάλουμε τον Οδυσσέα και τον Αινεία του Βιργιλίου δίπλα δίπλα. Ο Οδυσσέας είναι σαφώς «πολυμήχανος», σαΐνι, ψημένος. Οι περισσότεροι από τους συντρόφους του σίγουρα υποφέρουν από το τότε ελληνικό αντίστοιχο της «διασείσεως των νευρικών κέντρων» ή σοκ των οβίδων (shell shock).

Και η γλώσσα των διαλόγων είναι τόσο ζωντανή όσο τη στιγμή που ένας από τους χαρακτήρες του Έντγκαρ Γουάλλας (Edgar Wallace) λέει: «Χάσαμε έναν πελάτη».

Ο Γ. Μπ. Γέητς έχει γίνει αρκετά σεβαστός ώστε να περιλαμβάνεται τώρα στα σχολικά βιβλία. Ένα από τα αγαπημένα του ανέκδοτα φανερώνει χοντρά χοντρά το χάσμα μεταξύ Ομήρου και Βιργιλίου.

Ένας απλός ναυτικός αποφάσισε να μάθει λατινικά, κι ο δάσκαλός του του έδωσε Βιργίλιο. Ύστερα από αρκετά μαθήματα, τον ρώτησε κάτι για τόν ήρωα.

Και λέει ο ναυτικός: «Ποιον ήρωα;»

Κι απαντάει ο δάσκαλος: «Τι, ποιον ήρωα; Μα, τον Αινεία, τον ήρωα». Και του λέει τότε ο ναυτικός: «Άντε καλέ, που 'ναι αυτός ήρωας. Μα την Παναγία, για παπαδοπαίδι τον επέρασα».

[]